

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. E02-14

(Prot. Nr.18, 2.§)

2013.gada 2.aprīlī

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu

Lieta Nr.p/12/03.01./4

Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā un Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta a) apakšpunktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūras/Latvijas Autoru apvienības darbībās

(1) Konkurences padome (turpmāk tekstā – KP) 31.05.2012. ierosināja lietu Nr.p/12/03.01./4 *Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūras/Latvijas Autoru apvienības (turpmāk tekstā – AKKA/LAA) darbībās*. 28.11.2012. KP nolēma ierosināt lietu *Par Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta a) apakšpunktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AKKA/LAA darbībās* un apvienot to vienā lietvedībā ar lietu Nr.p/12/03.01./4. 28.11.2012. lēmuma pieņemšanas termiņš lietā Nr.p/12/03.01./4 pagarināts līdz 29.03.2013.

AKKA/LAA ir biedrība, kas reģistrēta LR Uzņēmumu reģistra biedrību un nodibinājumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 40008043690 un kuras juridiskā adrese ir A.Čaka ielā 97, Rīgā.

Izvērtējot lietā esošo informāciju, KP

konstatēja:

(2) Konkrētais tirgus

Saskaņā ar Konkurences likuma (turpmāk tekstā – KL) 1.panta 4.punktā noteikto *konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu*. Atbilstoši KL 1.panta 3. un 5.punktam *konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības, savukārt konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām*.

Lietā ir strīds par autoru noteikto tarifu pamatotību muzikālo darbu izmantojumam veikalos un pakalpojumu sniegšanas vietās. Tādējādi konkrētās preces tirgus ir muzikālo darbu izmantošanas publiskajā izpildījumā veikalos un klientu apkalpošanas zālēs tiesību pārvaldīšana. KP uzskata, ka konkrētās lietas ietvaros nav lietderīgi konkrētās preces tirgu definēt šaurāk, piemēram, dalot atsevišķi muzikālo darbu izmantošanas pārvaldīšanu publiskajā izpildījumā nelielās tirdzniecības telpās un lielveikalos vai pa komersantu komercdarbības veidiem. AKKA/LAA ir vienīgā organizācija Latvijā, kura izsniedz licences, līdz ar to jebkurā no šiem konkrētajiem tirgiem AKKA/LAA atrastos dominējošā stāvoklī. Tādēļ konkrētajā lietā iespējams AKKA/LAA darbības izvērtēt muzikālo darbu izmantošanas publiskajā izpildījumā veikalos un klientu apkalpošanas zālēs tiesību pārvaldīšanas tirgū kopumā.

AKKA/LAA iekasē atlīdzību par autoru darbu atskaņošanu no Latvijas komersantiem, līdz ar to konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir Latvija.

Nemot vērā minēto, konkrētais tirgus šajā lietā definējams kā muzikālo darbu izmantošanas publiskajā izpildījumā veikalos un klientu apkalpošanas zālēs tiesību pārvaldīšana Latvijā.

(3) Dominējošais stāvoklis

Saskaņā ar Autortiesību likuma 63.panta sesto daļu *Mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu attiecībā uz šī panta piektajā daļā noteikto autortiesību vai blakustiesību objektu izmantošanu vienlaikus var veikt tikai viena mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija. Šī paša panta piektās daļas 1.punktā noteikts, ka autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības tikai kolektīvi tiek administrētas attiecībā uz publisku izpildījumu, ja tas notiek izklaides vietās, kafējnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās.*

AKKA/LAA ir vienīgā organizācija, kurai ir Kultūras ministrijas izsniegta atļauja veikt autoru mantisko tiesību pārvaldījumu, t.sk. attiecībā uz publisku izpildījumu saskaņā ar Autortiesību likuma 63.panta piektās daļas 1.punktu. Līdz ar to AKKA/LAA ir vienīgā organizācija Latvijā, pie kuras var vērsties veikalos un pakalpojumu sniedzēju pārstāvji, lai iegūtu tiesības atskaņot mūziku apmeklētājiem domātās telpās. Tādējādi AKKA/LAA ir vienīgā konkrētā tirgus dalībniece un atrodas dominējošā stāvoklī muzikālo darbu izmantošanas publiskajā izpildījumā veikalos un klientu apkalpošanas zālēs tiesību pārvaldīšanas tirgū Latvijā.

(4) Ietekme uz tirdzniecību starp Eiropas Savienības dalībvalstīm

Lai piemērotu Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – LESD) 102.pantu, ir jākonstatē, ka rīcība var ietekmēt tirdzniecību starp Eiropas Savienības (turpmāk tekstā –ES) dalībvalstīm. Atbilstoši Eiropas Komisijas Vadlīnijām par jēdzienu „ietekme uz tirdzniecību”, kas ietverts Eiropas Kopienas līguma 81. un 82.pantā (šobrīd LESD 101. un 102.pants), pirms piemērot LESD 102.pantu ir jāpārbauda, vai konkrētā rīcība attiecas uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, vai tā var to ietekmēt, kā arī vai ietekme var būt pietiekama.

Attiecībā uz augšupejošo tirgu KP norāda, ka AKKA/LAA 2011.gada pārskatā sniegta informācija par to, ka ievērojamu daļu no savāktās autoratlīdzības tā izmaksājusi ārvalstu autortiesību organizācijām (31.12.2011. AKKA/LAA pārstāvējusi 4,8 miljonus autoru no 108 ārvalstu autortiesību organizācijām), līdz ar to AKKA/LAA darbība un tās noteiktie tarifi tieši ietekmē ārvalstu autorus. Gadījumos, kad AKKA/LAA piemērotie tarifi attur tirgus dalībniekus izmantot autoru, tostarp ārvalstu un citu ES dalībvalstu, darbus, samazinās ne tikai Latvijas, bet arī ārvalstu, t.sk. ES dalībvalstu, autoru ieņēmumi.

Izvērtējot AKKA/LAA darbību ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, jāsecina, ka netaisnīgu (pārmērīgu) cenu piemērošana lejupejošā tirgū ietekmē to komersantu konkurētspēju, kuri nodrošina AKKA/LAA pārstāvēto autoru darbu publisko izpildījumu.

AKKA/LAA komercdarbība pati par sevi norāda uz tās pārrobežu tirdzniecības raksturu, kā arī, ņemot vērā, ka AKKA/LAA ir dominējošā stāvoklī visā Latvijā, ir pamatoti uzskatīt, ka tās cenu noteikšana ārvalstu un Latvijas mūzikas autoru darbu izmantošanai var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm būtiskā apmērā.

Pie ietekmes uz tirdzniecību starp dalībvalstīm ir jāņem vērā, ka Eiropas Komisija ir konstatējusi tirdzniecības starp dalībvalstīm ietekmi 16.07.2008. lēmumā lietā Nr.COMP/C2/38.698 – CISAC, ar kuru AKKA/LAA darbībās konstatēja LESD 101.panta pārkāpumu, savukārt Eiropas Kopienu tiesa ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm kolektīvās pārvaldības organizācijas darbībās ir konstatējusi arī spriedumos SACEM Nr.22/79 (25.10.1979.) un GVL Nr.7/82 (02.03.1983.). Tādējādi AKKA/LAA rīcībai, piemērojot netaisnīgus (pārmērīgus) tarifus par mūzikas autoru darbu izmantošanu, ir ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, un KP ir pienākums piemērot ES tiesību regulējumu un AKKA/LAA darbības izvērtēt atbilstoši LESD 102.pantam, kā to paredz Regulas 1/2003 3.pants.

(5) AKKA/LAA noteiktie autoratlīdzības tarifi par muzikālu darbu izpildījumu veikalos un klientu apkalpošanas zālēs

AKKA/LAA kopš 01.01.2011. noteikusi šādus autoratlīdzības tarifus par muzikālo darbu izpildījumu veikalos un klientu apkalpošanas zālēs:

Tabula Nr.1

<i>Telpas platība m²</i>	<i>Maksājums gadā (latos)</i>
1-30	45,00
31-50	55,00
51-80	80,00
81-100	100,00
101-150	135,00
151-200	160,00
201-300	210,00
301-500	275,00
501-750	315,00
751-1000	355,00
1001-1250	395,00
1251-1500	435,00
1501-1750	475,00
1751-2000	515,00
2001-2500	643,75
2501-3000	772,50
3001-3500	901,25
3501-4000	1030,00
4001-4500	1158,75
4501-5000	1287,50
5001-6000	1545,00
6001-7000	1802,50
7001-8000	2060,00
8001-9000	2317,50
9001-10 000	2575,00

Ls 257,50 par katru 1000 m² soli virs 10 000 m²

(6) Metodika tarifu pamatotības izvērtēšanai

KL 13.panta pirmās daļas 4.punkts analogi LESD 102.panta a) apakšpunktam aizliedz tirgus dalībniekam ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli, piemērojot netaisnīgas pārdošanas cenas. Pārmērīgu cenu piemērošana uzskatāma par dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka ekspluatējošām darbībām, kas vērstas pret citiem tirgus dalībniekiem, gūstot lielāku labumu nekā tas būtu iespējams, tirgus dalībniekam neesot dominējošā stāvoklī.

KP 01.12.2008. pieņēma lēmumu Nr.E02-120, kurā konstatēja KL 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu AKKA/LAA darbībās. Lēmumā salīdzināti Latvijā piemērotie autoratlīdzības tarifi tirdzniecības vietās ar Lietuvā un Igaunijā piemērotajiem tarifiem un konstatēts, ka gada maksa par muzikālo darbu publisko izpildījumu Latvijā ir vairākas reizes augstāka nekā Igaunijā un Lietuvā. Lēmuma 11.punktā norādīts, ka *vērtējot tāda veida cenas (tarifus), kas nebalstās uz izmaksu aprēķina principiem, bet uz nemateriālu ekonomisko vērtību, [KP] uzskata, ka ir pamatoti, veicot tarifu izvērtēšanu, salīdzināt valstis, kur par analogisku „pakalpojumu” tiek piemērots tarifs, kas balstīts uz analogiskiem aprēķina kritērijiem (veikala platība). Turklāt, šīs valstis (Lietuva, Latvija, Igaunija) ir viena reģiona valstis, un ekonomiskās attīstības līmeņa ziņā ir savstarpēji salīdzināmas.*

Administratīvās apgabaltiesas 11.12.2009. spriedumā lietā Nr.A43003309 norādīts, ka *Latvija, Lietuva un Igaunija ir salīdzināmas, vadoties no valstu teritorijas platības, iedzīvotāju skaita, ģeogrāfiskās atrašanās vietas, ekonomiskās attīstības līmeņa un minētais fakts pamatoti minēts Lēmumā. Eiropas Kopienų Tiesas spriedumā lietā Lucazeau v SACEM (..) norādīts, ka ir pamatoti salīdzināt tarifu dažādās dalībvalstīs, ja salīdzināma tarifa veidošanas kritēriji ir analogiski, attiecīgi ir pamatoti veikt tarifa salīdzināšanu.*

Savukārt LR Augstākās tiesas 03.12.2010. spriedumā Nr.SKA-304/2010 norādīts, ka *ir izmantojama konkurences kritēriju salīdzinoša attiecināšana uz citiem, salīdzināmiem tirgiem, tostarp izmantojamas salīdzināmu tirgus dalībnieku noteiktās cenas (..). Ja šīs cenas salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm ir būtiski augstākas, tas ir indikators, ka dominance izmantota ļaunprātīgi, ja vien tirgus dalībnieks spēj šo atšķirību objektīvi pamatot (..). Eiropas Savienības Tiesa līdz šim nav ierobežojusi vai definējusi salīdzināmos tirgus, vien norādījusi, ka tie ir dalībvalstu tirgi. No šīs norādes, kas ietverta arī Eiropas Savienības Tiesas 1989.gada 13.jūlija spriedumā apvienotajās lietās (..) Lucazeau v. SACEM, nav izdarāms tālāks secinājums, ka salīdzināmie tirgi vienmēr ir visu Eiropas Savienības dalībvalstu tirgi. Ir jāievēro arī salīdzināšanai ņemamo tirgu ekonomiskās īpatnības, jo ne visas dalībvalstis ir ar vienādu ekonomiskās attīstības līmeni; biežāk šādi salīdzināmi tirgi atrodas viena reģiona ietvaros vai veidojušies vēsturiski.*

Eiropas Kopienų Tiesa 06.02.2003. spriedumā lietā Nr.C-245/00 SENA (turpmāk tekstā – SENA lieta), izskatot strīdu par raidorganizācijām piemērotajiem tarifiem, kas maksājami izpildītāju un producentu asociācijai, 41.punktā ir devusi norādes, kas varētu kalpot par pamatu tarifu noteikšanai. Tiesa cita starpā norādījusi, ka vērā ņemams faktors ir līdzīgi tarifi citās dalībvalstīs, kas robežojas ar attiecīgo valsti. AKKA/LAA 21.02.2012. tikšanās laikā KP apstrīdēja šo interpretāciju, jo Nīderlandes tiesa vien teikusi, ka drīkst ņemt vērā kaimiņvalstu tarifus un daudzos gadījumos ir pamatoti tos ņemt vērā, bet tas nekādā ziņā neierobežo iespēju lūkoties arī uz citu valstu tarifiem. Tomēr KP ieskatā šāda Eiropas Kopienų Tiesas norāde var kalpot par svarīgu argumentu gan tamlīdzīgu tarifu noteikšanā, gan to izvērtēšanā.

Vērtējot netaisnīgas cenas esamību par intelektuālā īpašuma izmantošanu, parasti nevar izmantot preces saražošanai ieguldītā darba saimniecisko vērtību pēc izmaksu aprēķināšanas metodes. Tomēr cenu taisnīgumu intelektuālam darbam var vērtēt arī no tā izmantotāju puses, proti, kāda ir preces saimnieciskā vērtība tās lietotājam. Lai gan arī šis ir nenoteikts kritērijs preces vērtības noteikšanā, tomēr tas precīzāk atspoguļo vispārējo kolektīvo pārvaldījumu organizāciju praksi piemērot tarifus pēc klientu grupām, kuras tiek veidotas pēc salīdzināmām ar autortiesībām aizsargātu darbu izmantošanas veidiem un

nozīmi klientu saimnieciskajā darbībā. Tāpēc, ja tiek izmantota cenu salīdzināšanas metode par līdzvērtīgām precēm citos konkrētajos tirgos, to izvēlē ir svarīgi ievērot tos tirgu parametrus, kas ietekmē preces saimniecisko vērtību, šajā gadījumā – saimnieciskā vērtība tās lietotājam. Veicot šo kritēriju salīdzināšanu starp dažādiem ģeogrāfiskiem tirgiem, ir ņemami vērā tikai objektīvi un būtiski vispārējie faktori – valstu makroekonomiskie rādītāji (jo īpaši, iedzīvotāju finansiālā labklājība), patērētāju paradumi, tautsaimniecības struktūra u.tml.

Ņemot vērā visu šajā punktā norādīto, izvērtējot AKKA/LAA Latvijā piemēroto tarifu pamatotību, pirmām kārtām tie jāsalīdzina ar Lietuvā un Igaunijā piemērotajiem tarifiem, jo tās ir ES dalībvalstis, ar kurām Latvija robežojas, un tās ir valstis, kurās patērētāju paradumi, tautsaimniecība un iedzīvotāju labklājība ir samērā līdzīga Latvijai, jo īpaši, ņemot vērā iekšzemes kopproduktu uz vienu iedzīvotāju.

KP ieskatā nav objektīva pamatojuma, lai Latvijā piemērotie autoratlīdzības tarifi būtu augstāki par pārējās Baltijas valstīs esošajiem tarifiem, izrēķinot vidējo aritmētisko tarifu. Ja tarifi ievērojami atšķiras no šiem vidējiem pārējās Baltijas valstīs noteiktajiem tarifiem, AKKA/LAA tarifus par pamatotiem varētu uzskatīt vienīgi tad, ja pastāvētu ekonomisks pamatojums šādai atšķirībai. Līdz lēmuma pieņemšanas dienai AKKA/LAA nav iesniegusi KP pierādījumus par šāda pamatojuma pastāvēšanu.

(7) Autoratlīdzības tarifu salīdzinājums Baltijas valstīs, kas jāmaksā veikaliem un dažādu pakalpojumu sniedzējiem

Tarifi ir norādīti bez PVN un pārrēķināti latos pēc Latvijas Bankas kursa uz 19.03.2013. Pašlaik spēkā esošie autoratlīdzības tarifi gadā muzikālo darbu izmantojumam publiskā izpildījumā Latvijā, Igaunijā¹ un Lietuvā²:

Tabula Nr.2

Telpas lielums m ² (piemēri salīdzinājumam)	Latvija (veikalos un klientu apkalpošanas zālēs)	Igaunija (tirdzniecības un apkalpošanas uzņēmumos)	Lietuva (tirdzniecības telpās)	Lietuva (frizētavām, solārijiem, skaistumkopšanas saloniem)	Lietuva (uzgaidāmajām telpām)
50m ²	55	29,69	48,96	Nav iespējams salīdzinājums, jo maksa tiek noteikta atkarībā no vietu skaita klientiem, nevis atkarībā no telpas lieluma	
100m ²	100	45,79	48,96		
150m ²	135	51,19	61,20		
200m ²	160	56,59	81,60		
250m ²	210	67,38	102,00		
300m ²	210	67,38	122,40		
350m ²	275	67,38	142,80		
400m ²	275	67,38	163,20		
450m ²	275	91,58	183,60		
500m ²	275	91,58	204,00		
550m ²	315	91,58	224,40		
600m ²	315	91,58	244,80		
650m ²	315	113,18	265,20		
700m ²	315	113,18	285,60		
750m ²	315	113,18	306,00		
800m ²	355	113,18	326,40		
850m ²	355	134,77	346,80		

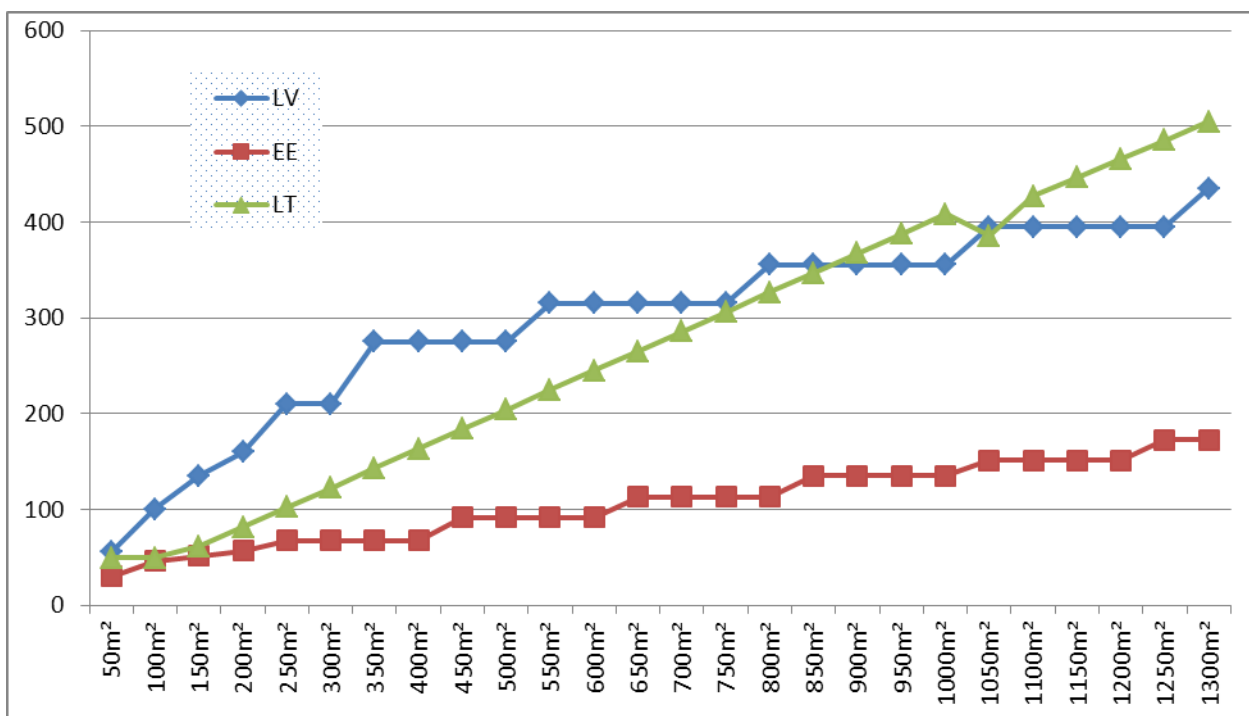
¹ <http://www.eau.org/index.php?section=exPage&action=view&ID=35>

² <http://www.latga.lt/files/tarifai%202012-01-09.pdf>

900m ²	355	134,77	367,20
950m ²	355	134,77	387,60
1000m ²	355	134,77	408,00
1050m ²	395	150,96	385,35
1100m ²	395	150,96	426,80
1150m ²	395	150,96	446,20
1200m ²	395	150,96	465,60
1250m ²	395	172,46	485,00
1300m ²	435	172,46	504,40

Izvērtējot tabulā Nr.2 norādīto informāciju, secināms, ka Latvijā ir lielāki autoratlīdzības tarifi muzikālo darbu izmantojumam publiskā izpildījumā nekā Igaunijā visās telpu lieluma kategorijās, bet daļā kategoriju augstāki tarifi nekā Lietuvā. Līdz 30 m² atzīmei tirgotājiem vai pakalpojumu sniedzējiem Latvijā jāmaksā Ls 45, kamēr Lietuvā – Ls 48,96. No 31 m² atzīmes Latvijā maksājamā summa ir lielāka, t.i., Ls 55. Lielākām telpu platībām autoratlīdzības tarifa atšķirība Latvijā un Lietuvā pieaug, piemēram, par mūzikas izmantošanu 200 m² telpā Latvijā jāmaksā Ls 160,00 gadā, kamēr Lietuvā – Ls 81,60. Piemēram, par mūzikas izmantošanu 550 m² telpā Latvijā jāmaksā Ls 315,00 gadā, kamēr Lietuvā – Ls 224,40. Pieaugot platībai, atšķirība starp tarifiem samazinās: aiz 870 m² robežas Lietuvā tarifs kļūst augstāks nekā Latvijā, taču pēc tam atkal kļūst nedaudz zemāks, līdz pie atzīmes 1077 m² atkal palielinās. Grafisks attēlojums redzams attēlā Nr.1.

Autoratlīdzību tarifi muzikālo darbu izmantojumam veikalos un klientu apkalpošanas zālēs Latvijā, Lietuvā un Igaunijā

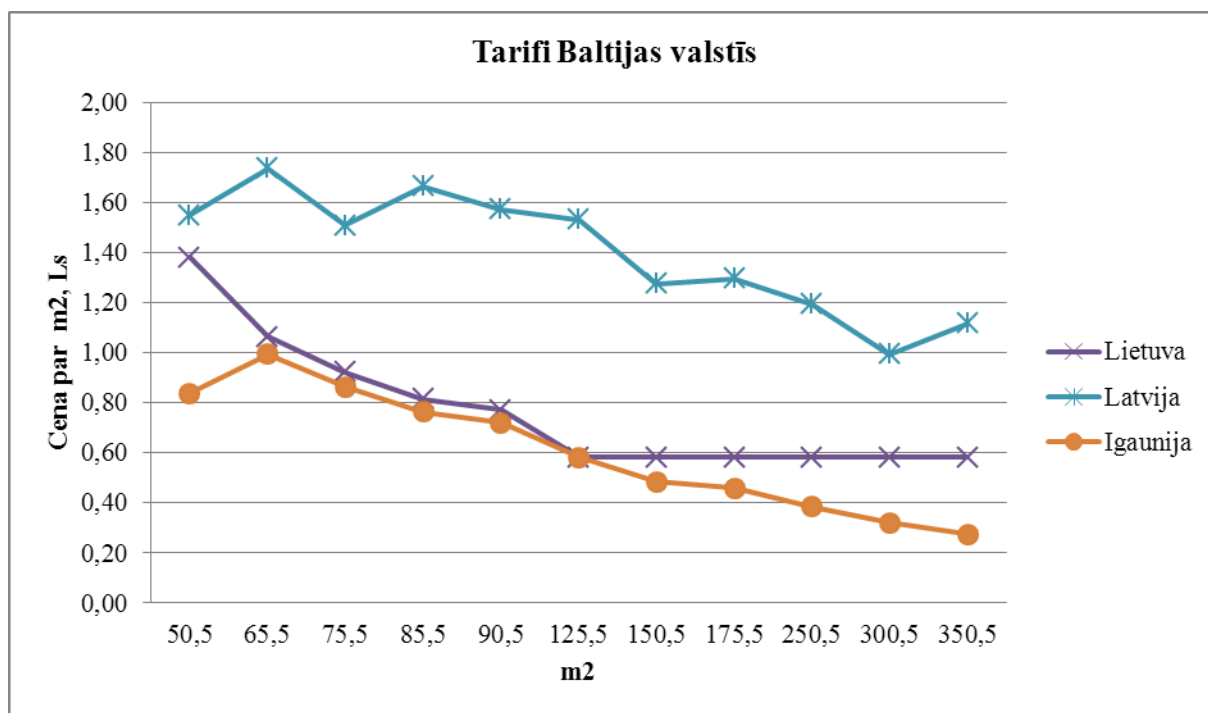

Attēls Nr.1

Tādējādi secināms, ka AKKA/LAA piemērotie tarifi par muzikālo darbu izmantošanu veikalos un pakalpojumu sniegšanas telpās ir ievērojami lielāki par Igaunijā noteiktajiem tarifiem un lielākajā daļā platību kategorijās arī par Lietuvā noteiktajiem tarifiem. Sākot no 81 m² atzīmes un beidzot ar telpu platību kategoriju no 201 – 300 m² (aptuveni pie atzīmes 260 m²), autoratlīdzības tarifi Latvijā ir pat vismaz divas reizes lielāki

nekā Igaunijā un Lietuvā. Saskaņā ar AKKA/LAA 11.08.2011. Nr.2/1P-109 vēstulē norādīto tieši šajās kategorijās klientiem Latvijā bija izsniegtas 28,5% jeb 526 licences (kopējais licenču skaits – 1845).

Attēlā Nr.2 ietverts autoratlīdzības tarifu salīdzinājums Baltijas valstīs, ņemot vērā tarifu par 1 m². Tajā uzskatāmi parādītas tarifu atšķirības maksājumiem par katru m² Baltijas valstīs.

Attēls Nr.2

(8) AKKA/LAA tirgus uzraudzības un lietas izpētes laikā sniegtā viedokļa izvērtējums

8.1. AKKA/LAA iepriekš norādījusi, ka autoratlīdzības tarifa apmērs nav vērtējams, salīdzinot atlīdzības apmērus Latvijā, Lietuvā un Igaunijā. Senāta 03.12.2010. spriedums interpretējams šaurāk, jo tas tikai konkrētajā lietā piekrita salīdzinājumam ar divām kaimiņvalstīm, tai pašā laikā skaidri atsaucoties uz *Lucazeau* (apvienotās lietas Nr.110/88, 241/88 un 242/88) lietu.

Dienvideiropā un Ziemeļeiropā arī tuvu valstu grupās pastāv lielas atšķirības. Turklāt Igaunija un Lietuva nav vienīgās ES dalībvalstis, kurās iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju ir tuvs Latvijas rādītājam. Latvijas *per capita* IKP ir tuvs ne tikai Igaunijas un Lietuvas, bet arī Bulgārijas, Rumānijas, Polijas un Ungārijas rādītājiem. AKKA/LAA iesniegtais tarifu salīdzinājums atklāj, ka ģeogrāfiski tuvās un ekonomiski līdzīgās Eiropas valstīs pastāv atšķirības, kas relatīvā izteiksmē ir vismaz tik pat lielas, cik atšķirība starp AKKA/LAA un Lietuvas tarifiem KP pētītajā intervālā. Pat tuvu valstu grupās pastāv vairākkārtīgas tarifu atšķirības. Piemēram, Dienvideiropā (Spānijā salīdzinoši augsti tarifi, Portugālē salīdzinoši zemi), Ziemeļeiropā (Norvēģijā un Zviedrijā salīdzinoši augsti tarifi, Dānijā salīdzinoši zemi), Austrumeiropā (Ungārijā salīdzinoši augsti tarifi, Igaunijā salīdzinoši zemi).

KP ieskatā 6.punktā minēto iemeslu dēļ, lai konstatētu AKKA/LAA piemēroto tarifu pamatotību, tie salīdzināmi ar pārējās Baltijas valstīs piemērotajiem tarifiem, kas tiek piemēroti Latvijai līdzīgās tautsaimniecībās.

AKKA/LAA 07.03.2012. vēstulē Nr.2/1-40 norādījusi uz Augstākās tiesas Senāta spriedumā doto atsauci uz spriedumu *Lucazeau* lietā, kura 25.punktā esot norādīts, ka

dominējošam tirgus dalībniekam tarifu atšķirība jāattaisno tad, ja tā tarifs ir augstāks nekā „visās pārējās dalībvalstīs”. Tomēr KP ieskatā šī sprieduma 25.punktā pateikts nevis tas, ka tarifu atšķirība jāskaidro tikai tad, ja uzņēmumam ir visaugstākie tarifi starp ES dalībvalstīm, bet gan tas, ka tarifi jāattaisno tad, ja tie atšķiras no prevalējošās situācijas ES, t.i., vidējā vai pārsvarā esošā cenu līmeņa. KP ieskatā tā ir būtiska atšķirība.

Bez tam KP vērš uzmanību uz to, ka augstākminētais spriedums pieņemts 1989.gadā, kad ES sastāvā bija mazāk dalībvalstu. Tolaik saskaņā ar Pasaules bankas datu bāzi ES dalībvalstu vidū zemākais IKP uz vienu iedzīvotāju bija Portugālē, un tas bija 4,4 reizes mazāks nekā bagātākajā dalībvalstī Luksemburgā. 2011.gadā Luksemburgas IKP uz iedzīvotāju bija 16 reizes lielāks nekā Bulgārijā, kas ir vismazāk turīgā valsts ES šobrīd. Tādējādi šīs dienas Eiropā atšķirība starp dalībvalstu ekonomisko situāciju ir daudz ievērojamāka nekā laikā, kad Eiropas Kopienu Tiesa pieņēma spriedumu *Lucazeau* lietā. Pie šādiem apstākļiem noteikt kādu kopīgu prevalējošu situāciju visā ES ir neiespējami, tāpēc šodien tarifu salīdzināšanai valstu kopums jāsašaurina, ietverot valstis, kurās ir līdzīga ekonomiskā situācija un citi apstākļi, precīzāk atspoguļojot tarifu taisnīgumu tā vērtības izpausmē uzņēmumiem, kas darbojas salīdzināmās ekonomikās.

KP ieskatā AKKA/LAA pieminētais fakts, ka arī citur Eiropā kaimiņos esošās valstīs tarifi atšķiras, nevar būt par pamatu lietas izbeigšanai. Ne visās šajās valstīs tiesas vai konkurenci uzraugošās iestādes ir vērtējušas tarifu pamatotību, tādēļ nevar prezumēt, ka visos AKKA/LAA 07.03.2012. vēstulē Nr.2/1-40 norādītajos gadījumos piemērotie tarifi uzskatāmi par pamatotiem. Nav pamata uzskatīt, ka, kamēr vien kādā citā valstī tarifi ir augstāki vai tarifi citur Eiropā kaimiņvalstīs būtiski atšķiras, nav konstatējama dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana Latvijā.

8.2. Tomēr, lai iegūtu ilustratīva rakstura informāciju, KP ir ieguvusi un apkopojusi publiski pieejamo informāciju par tarifiem, kādi tirdzniecības telpām tiek piemēroti citās ES valstīs. Salīdzināšanai izmantoti tikai to valstu tarifi, kas veidoti atkarībā no klientu telpu lieluma (piemēram, Francijā autoratlīdzības tarifi ir atkarīgi no darbinieku skaita uzņēmumā, līdz ar to salīdzinājums ar Latvijā piemērotajiem tarifiem nav iespējams).

Taču, tā kā KP ieskatā salīdzinājumam tomēr ir jābūt starp valstīm ar līdzvērtīgu ekonomisko un patērētāju labklājības situāciju, Latvijā piemērotos tarifus iespējams salīdzināt ar tarifiem pārējās valstīs ES mērogā vienīgi, ņemot vērā pirkspējas paritātes indeksu.

Attēlā Nr.3 atspoguļots autoratlīdzības tarifu salīdzinājums dažādās ES valstīs, kas jāmaksā tirdzniecības uzņēmumiem. Kā salīdzinošā vērtība ņemts pirkspējas paritātes indekss, kas izteikts no IKP, pēc Eurostat datiem par 2011.gadu³. Informācija par piemērotajiem tarifiem ņemta no internetā pieejamās informācijas, t.i., organizāciju, kuras iekasē autoratlīdzību, interneta vietnēm⁴. Attēlā Nr.3 0% līmenis nozīmē šo valstu tarifu vidējo aritmētisko līmeni. Katras konkrētās valsts tarifs par 1 m² ir dalīts ar pirkspējas paritātes indeksu, kas izdalīts ar 98,8 (izvēlēto valstu (20) vidējais aritmētiskais paritātes

³ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>

⁴ SACEM, Luksembourg, <http://www.sacem.lu>, 13.12.2012.; AEPI, Grieķija, <http://aeppi.gr>, 13.12.2012.; LATGA-A, Lietuva, <http://www.latga.lt>, 13.12.2012.; EAŪ, Igaunija, <http://www.eau.org>, 13.12.2012.; UCMR-ADA, Rumānija, <http://ucmr-ada.ro>, 13.12.2012.; AKM, Austrija, <http://portal.wko.at>, 13.12.2012.; PRS for Music, Apvienotā Karaliste, <http://www.prsformusic.com>, 13.12.2012.; SAZAS, Slovēnija, <http://www.sazas.org>, 13.12.2012.; SABAM, Beļģija, <http://www.sabam.be>, 13.12.2012.; IMRO, Īrija, <http://www.imro.ie>, 13.12.2012.; TEOSTO, Somija, <http://www.teosto.fi>, 13.12.2012.; ASTERAS, Kipra, <http://www.asteras.com.cy>, 13.12.2012.; SPAUTORES, Portugāle, <http://www.spautores.pt>, 13.12.2012.; STIM, Zviedrija, <http://notes03.stim.se>, 13.12.2012.; SGAE, Spānija, <http://www.sgae.es>, 13.12.2012.; ARTISJUS, Ungārija, <http://artisjus.hu>, 13.12.2012.; GEMA, Vācija, <https://www.gema.de>, 13.12.2012.; MUSICAUTOR Bulgārija <http://www.musicautor.org>, 13.12.2102.; SOZA Slovākija <http://www.soza.sk>, 13.12.2012.

indekss), un sareizināts ar valstu vidējo aritmētisko tarifu konkrētā kategorijā par 1 m². Tas atspoguļots šādā formulā:

$$T = \frac{t_a}{\frac{PPS_a}{PPS_{average}} * t_{average}} - 1$$

, kur

T – konkrētā tarifa lielums salīdzinot ar pirktspējas paritātes indeksu

t_a – konkrētās valsts tarifs pie noteiktiem m²

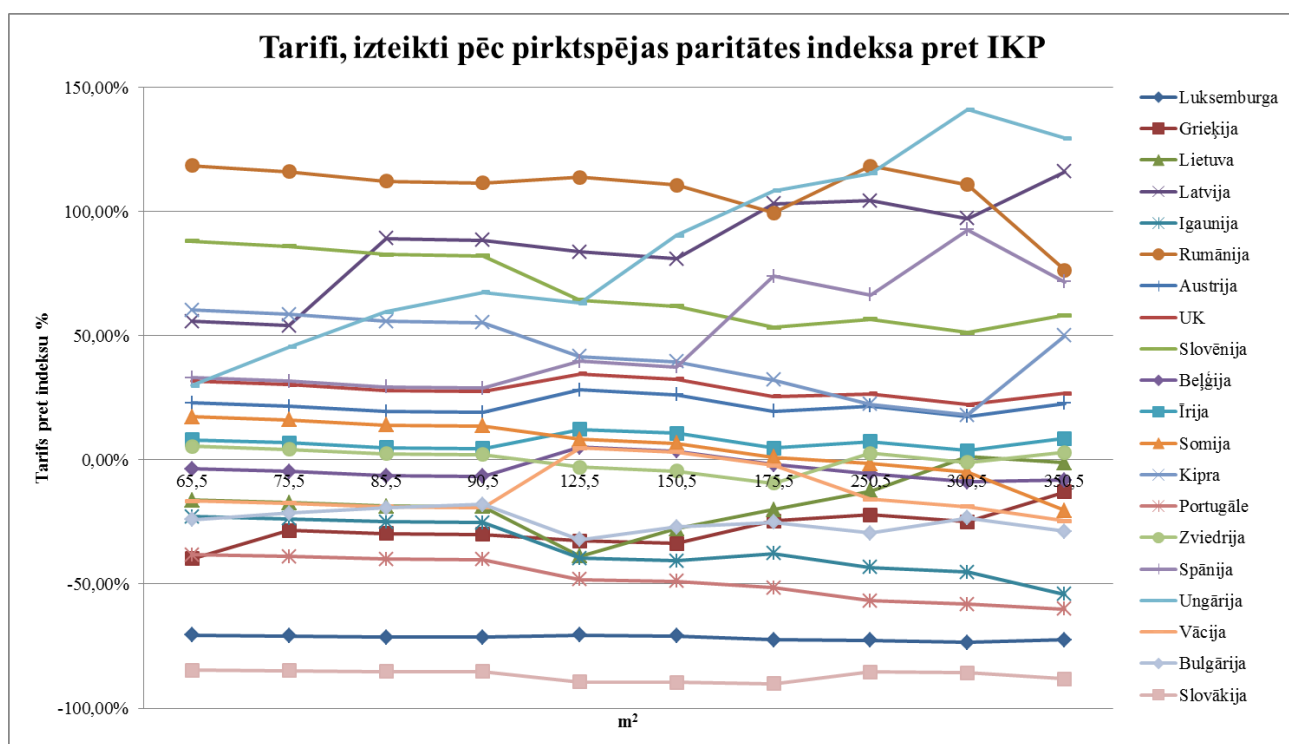
PPS_a – konkrētās valsts paritātes indekss (Eurostat dati par 2011.gadu)

PPS_{average} – vidējais aritmētiskais visu salīdzinošo valstu paritātes indekss

t_{average} – vidējais aritmētiskais tarifs pie noteiktiem m²

No attēlā Nr.3 redzamā grafika secināms, ka Latvijā maksājamiem tarifiem, salīdzinot ar citu ES valstu tarifiem, ir vieni no augstākajiem, jo sevišķi, sākot no maksājumiem par 85,5 m², līdz aptuveni 140 m² atzīmei, vienīgi Rumānijā maksājamiem tarifiem pārsniedz Latvijā maksājamos. Latvijā maksājamiem tarifiem par 50-100% pārsniedz ES tarifu vidējo līmeni, tātad neatbilst prevalējošai situācijai starp ES dalībvalstīm.

Tādējādi, arī pieņemot, ka, vērtējot autoratlīdzības tarifus, tie būtu jāsalīdzina ar citās ES dalībvalstīs, ne tikai Baltijas valstīs piemērotajiem tarifiem, Latvijā esošie ir krietni augstāki nekā vairumā ES dalībvalstu, pat vieni no pašiem augstākajiem. KP ieskatā nevar neņemt vērā ekonomisko situāciju katrā valstī, tādēļ salīdzinājums, ņemot vērā pirktspējas paritātes indeksu pret IKP, ir iespējami visobjektīvāks.

Attēls Nr.3

Kā jau šī lēmuma 6.punktā norādīts, KP ieskatā AKKA/LAA noteiktajiem autoratlīdzības tarifiem nav jāpārsniedz pārējās Baltijas valstīs noteikto tarifu vidējais aritmētiskais līmenis. Pastāvot krasām tarifu atšķirībām starp kaimiņvalstu – Lietuvas un Igaunijas tarifiem – vienlaikus objektīvam tarifu novērtējumam izmantojams arī Latvijā piemēroto tarifu salīdzinājums ar citās ES dalībvalstīs piemērotajiem tarifiem. Salīdzinot ar

citās ES dalībvalstīs piemērotajiem tarifiem, Latvijā piemērotie tarifi uzskatāmi par pamatotiem vienīgi tad, ja tie nepārsniedz ES vidējos tarifus, kas aprēķināti, ņemot vērā valstu pirktspējas paritāti pret IKP.

8.3. AKKA/LAA cita starpā norādījusi uz to, ka pie lielāka tirgus varētu sagaidīt apjoma ekonomiju. Saskaņā ar AKKA/LAA iesniegtajos gada pārskatos ietverto informāciju 2010.gadā AKKA/LAA par 8,4% palielinājusies no pakalpojumu sniedzējiem (frizētavas, solāriji u.c.) iekasētā autoratlīdzība un šajā sektorā izsniegto licenču skaits. Ņemot vērā AKKA/LAA norādījumus par apjoma ekonomiju, administratīvajām izmaksām 2011.gadā vajadzēja kaut nedaudz samazināties procentuāli, taču tas nav noticis.

Tāpat AKKA/LAA, argumentējot autoratlīdzības tarifu atšķirību Latvijā un Lietuvā, norādījusi uz faktu, ka Lietuvā ir būtiski mazāks administrējamo licenču skaits, tādējādi administratīvās izmaksas var būt mazākas. KP ieskatā, ja Latvijā administrējamo licenču skaits ir lielāks nekā Lietuvā, tad, ņemot vērā apjoma ekonomiju (izmaksas samazinās, pieaugot klientu skaitam), uz ko iepriekš norādījusi AKKA/LAA, noteiktajiem tarifiem Latvijā bija jābūt zemākiem nekā Lietuvā.

Tai pašā laikā AKKA/LAA arī norādījusi, ka autoratlīdzības tarifi Latvijā nevar būt mazāki kā citās valstīs, jo, piemēram, AKKA/LAA administratīvie izdevumi, pērkot grāmatvedības programmu, Latvijā ir tādi paši kā citās lielākās valstīs, kur attiecīgi tirgus apjoms ir lielāks. Tādējādi secināms, ka pieminētā apjoma ekonomija nemaz nevarētu būtiski samazināt AKKA/LAA administratīvos izdevumus un arī piemērotos autoratlīdzības tarifus.

Vienlaikus KP norāda, ka atšķirīgu izmaksu pamatojums ir kritiski vērtējams. Autoratlīdzības tarifu taisnīgumu, kā tas iepriekš jau norādīts, nav iespējams noteikt uz izmaksu pamata. Šī iemesla dēļ konkurences tiesībās tiek veikta tarifu salīdzināšana ar līdzīgu pakalpojumu tarifiem citos ģeogrāfiskos tirgos, kur tikai pie būtisku tarifu apmēra atšķirībām var konstatēt tarifu pārmērību. Atsevišķi ņemot vērā administratīvo izmaksu atšķirības, šo atšķirību ietekme uz tarifu apmēru parasti ir neliela, un tāpēc ar tām nevar pamatot tarifu būtiskas atšķirības.

8.4. AKKA/LAA 07.03.2012. vēstulē Nr.2/1-40 norādījusi, ka nav pamatoti tarifus salīdzināt tikai ierobežotā platību intervālā. Informatīvāk būtu, piemēram, salīdzināt kopējo, no tirdzniecības vietām iekasēto atlīdzību summu dažādās valstīs.

KP ieskatā šāds AKKA/LAA arguments nav pamatots. Dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums savu īpašo situāciju var izmantot ļaunprātīgi pret vienu vai vairākiem uzņēmumiem, vienas vai vairāku kategoriju klientiem. KL 13.pants neietver norādes, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana būtu konstatējama vienīgi tad, ja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums piemērotu netaisnīgas pirkšanas vai pārdošanas cenas visiem klientiem. Tāpat kopējai no tirdzniecības vietām iekasētās atlīdzības summai nav izšķirošas nozīmes dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpuma konstatēšanā. Uzņēmumam, attiecībā pret kuru ļaunprātīgi izmantots dominējošais stāvoklis, tādējādi samazinot tā konkurētspēju, pārkāpuma sekas ietekme nemainās no tā, kādi ir kopējie kolektīvā tiesību pārvaldītāja ieņēmumi un kādi tie ir, salīdzinot ar līdzīgu organizāciju ieņēmumiem citās valstīs. Fakts, ka AKKA/LAA „kopumā iekasētais un aprēķinātais apmērs ir pieticīgs”, nekā nevar kompensēt izdevumus veikalam, kuram piemērotais tarifs būtu atzīstams par netaisnīgu.

Konkrētajā gadījumā ir pietiekami izvērtēt, vai attiecībā pret veikaliem un dažādiem pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem ar mazajām telpu platībām AKKA/LAA ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli. Faktiski, ja AKKA/LAA citās kategorijās vai uzņēmumiem ar krietni lielākām platībām piemēro būtiski zemākus tarifus, arī salīdzinot ar Lietuvā un Igaunijā noteiktajiem tarifiem, kā rezultātā iekasētās atlīdzības summas izlīdzinās ar citu valstu iekasētajām atlīdzības summām, tas tieši norāda uz to, ka

uzņēmumiem ar mazākām platībām Latvijā piemērotie tarifi nav taisnīgi aprēķināti. Turklāt, ņemot vērā to, ka tirgus dalībnieki ar mazākajām platībām lielākoties konkurē ar tiem tirgus dalībniekiem, kuriem ir lielākas tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas zāles un kuri piedāvā tāda paša veida preces vai pakalpojumus, šāda netaisnīgu cenu piemērošana rada risku, ka mazie tirgus dalībnieki var vēl lielākā mērā tikt nostādīti nevienlīdzīgā situācijā ar saviem konkurentiem – lielākajiem tirgus dalībniekiem.

(9) Secinājumi

Ņemot vērā visu šajā lēmumā minēto, KP ieskatā AKKA/LAA noteiktie tarifi publiskajam izpildījumam veikalos un pakalpojumu sniegšanas vietās, tajās kategorijās, kurās tie ir ievērojami augstāki par Igaunijā un Lietuvā noteiktajiem tarifiem, uzskatāmi par nepamatotiem. AKKA/LAA nav spējusi objektīvi pamatot, kādēļ tās noteiktie tarifi ir augstāki nekā pārējās Baltijas valstīs. KL 13.panta pirmās daļas 4.punkts analogi LESD 102.panta a) apakšpunktam aizliedz tirgus dalībniekam ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli, piemērojot netaisnīgas pārdošanas cenas. Tādējādi KP konstatē, ka AKKA/LAA ir pārkāpusi KL 13.panta pirmās daļas 4.punktā un LESD 102.panta a) apakšpunktā noteikto aizliegumu laikā no 01.01.2011., kad AKKA/LAA ir izstrādājusi jaunu tarifkācijas sistēmu, atsakoties no ģeogrāfiskā ranžējuma autoratlīdzības normās (tarifos) par muzikālu darbu izmantojumu publiskā izpildījumā, līdz lēmuma pieņemšanas dienai.

(10) AKKA/LAA sniegtais viedoklis par lietā esošajiem materiāliem

AKKA/LAA pārstāvis 05.03.2013. iepazīs ar lietā Nr.p/12/03.01./4 esošajiem materiāliem un 14.03.2013. vēstulē Nr.2/1-29 sniedza savu viedokli. AKKA/LAA nepiekrīt tam, ka tās noteiktie tarifi muzikālu darbu izmantojumam publiskajā izpildījumā veikalos un klientu apkalpošanas zālēs uzskatāmi par pārmērīgiem.

1) Izmaksas kā tarifu sastāvdaļa. AKKA/LAA nepiekrīt KP iebildumu vēstulē norādītajam, ka autoratlīdzību tarifu taisnīgumu nav iespējams noteikt uz izmaksu pamata. Bez tam KP 03.08.2012. lēmumā Nr.61 norādīts, ka maksājamo atlīdzību apmēra noteikšanai var tikt ņemti vērā citi papildus apsvērumi, piemēram, fonogrammu ražošanas izmaksas.

KP viedoklis. KP 03.08.2012. lēmumā Nr.61 vērtēja producentu un izpildītāju noteikto maksājamo atlīdzību. Producentiem, izdodot diskus, ir vērā ņemamas izmaksas, kuras ir objektīvi izmērāmas. Autoriem šādu izmaksu nav, tādēļ viņu noteikto tarifu vērtēšanā nav šāds papildus apsvērumus nav iespējams.

2) Salīdzināmie tirgi. AKKA/LAA uzskata, ka objektīvs salīdzinājums iespējams, tikai, salīdzinot tarifus visās ES dalībvalstīs, un nav pamatots arguments, ka, ņemot vērā ES paplašināšanos, jāpārskata ES tiesas *Lucezau* lietā izdarītie secinājumi. Nevar bez kritikas piemērot šai lietai *SENA* lietā izteiktās norādes uz kaimiņvalstu tarifiem, jo tajā pamatstrīds bija par raidorganizāciju tarifiem, un, ņemot vērā Nīderlandes nelielo platību un ģeogrāfisko izvietojumu, raidīšanu, aptverot visu Nīderlandes teritoriju, faktiski iespējams īstenot no jebkuras Nīderlandes kaimiņvalsts. Tieši tādēļ *SENA* lietā liela nozīme bijusi tieši kaimiņvalstīs noteiktajiem tarifiem.

AKKA/LAA ieskatā objektīvu, pamatotu un saprotamu kritēriju izmantošana ir vienlīdz nepieciešama, KP analizējot, kādi tarifi ir nepamatoti, t.i., vai par nepamatotiem uzskatāmi vairākas reizes, daudzkārt augstāki vai būtiski augstāki tarifi; kāds ir piemērojamā kritērija saturs matemātiskā izteiksmē; ar kuru valstu tarifiem tiek salīdzināti Latvijā noteiktie tarifi.

KP viedoklis. AKKA/LAA nav norādījusi, kādēļ tā uzskata par nepamatotu argumentu par izmaiņām pēc ES paplašināšanās un pašreizējo atšķirību starp dalībvalstu, kā rezultātā *Lucezau* lietā izdarītie secinājumi vērtējami no šīsdienas situācijas viedokļa (skat.

šī lēmuma 8.1.punktu), tādēļ KP nevar atbildēt uz šo iebildumu. KP ieskatā ir jāņem vērā ekonomiskās situācijas atšķirības ES dalībvalstīs toreiz un tagad.

Lēmumā *SENA* lietā nav atrodamas atsauces uz raidīšanas iespējām Nīderlandē no kaimiņvalstīm, tādēļ nav pamata uzskatīt, ka tiesa, izsakot savus apsvērumus, vadījies no AKKA/LAA minētā iemesla. LR Augstākās tiesas 03.12.2010. spriedumā Nr.SKA-304/2010 norādīts, ka būtiski augstākas cenas salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm ir indikators dominances ļaunprātīgai izmantošanai. Turklāt salīdzināmie tirgi ne vienmēr ir visu ES dalībvalstu tirgi, biežāk salīdzināmi tirgi ir viena reģiona ietvaros. Tādējādi AKKA/LAA jau pirms jauno tarifu apstiprināšanas 2011.gadam ir dotas skaidras norādes, ka tarifi nedrīkst būt būtiski augstāki nekā citās šī reģiona valstīs.

Tas, ka tiek ņemti vērā tarifi Baltijas valstīs, neietver kādas vienas valsts izvēlēšanos, jo tarifi tajās var atšķirties un tas varētu novest pie mazāk objektīva salīdzinājuma, bet salīdzinājums tiek veikts ar abām valstīm. Attiecīgi salīdzinājums, kas veikts, ņemot par pamatu abu valstu vidējo aritmētisko un tarifu atšķirības, novērtējums starp valstīm pēc šāda atskaites punkta ir objektīvs salīdzinājuma veids.

Kā tas šī lēmuma 6.punktā norādīts, lai noteiktu, vai piemērotie autoratlīdzības tarifi ir pamatoti, nepieciešams tos salīdzināt ar ES dalībvalstīm, ņemot vērā to ekonomiskās īpatnības, t.i., salīdzināšanai jāizvēlas valstis ar vienādu ekonomiskās attīstības līmeni. Tā kā šādas valstis visbiežāk ir kaimiņvalstis, Latvijā noteikto tarifu salīdzināšanai pamatoti izvēlēties Igauniju un Lietuvu. Ar pārējām dalībvalstīm salīdzinājums būtu iespējams tikai, ņemot vērā paritātes indeksu, tādēļ 8.2.punktā dalībvalstīs noteiktie tarifi salīdzināti, ņemot vērā paritāti. Kā tas lēmuma 9.punktā norādīts, kategorijās, kurās Latvijā noteiktie tarifi ir ievērojami augstāki par Igaunijā un Lietuvā noteiktajiem tarifiem, uzskatāmi par nepamatotiem.

3) AKKA/LAA 25.03.2013. iesniedza papildus informāciju un viedokli lietā, tostarp par noslēgtajiem līgumiem ar darbu izmantotājiem. Pēc attiecīgu vienošanos ar izmantotāju asociācijām un komersantiem noslēgšanas 2012. un 2013.gadā AKKA/LAA licencējusi klientus atbilstoši veikalu vai pakalpojumu sniedzēju kopējai platībai, noslēdzot 11 līgumus ar asociācijām u.c. Ja šie klienti tiktu licencēti katrs atsevišķi, tad AKKA/LAA būtu jāizsniedz 327 licences, no tām vislielākais skaits būtu telpu platību kategorijā 51-80 m². AKKA/LAA iesniedza kopijas no līgumiem, kas noslēgti ar asociācijām un uzņēmumiem, kur viens līgums aptver virkni veikal/pakalpojumu vietu, summējot to platības tarifa aprēķina nolūkam.

KP ieskatā fakts, ka AKKA/LAA ir spējusi vienoties par maksājamām autoratlīdzībām ar komersantu asociācijām, ir pozitīvs apstāklis, kas tiek ņemts vērā, pieņemot lēmumu. Vienlaicīgi secināms, tas bijis izdarīts, asociāciju biedrus – veikalus un pakalpojumu sniedzējus licencējot atbilstoši to kopējai platībai (platību summai), bet AKKA/LAA nav samazinājusi autoratlīdzības tarifus pašus par sevi. Atsevišķiem veikaliem, kuri neietilpst kādās organizācijās, samaksas apjoms nekādā veidā nav mainījies. Tādējādi KL 13.panta pirmās daļas 4.punktā un LESD 102.panta a) apakšpunktā noteiktā aizlieguma pārkāpums nav izbeigts un joprojām turpinās.

4) Rakstveida apņemšanās pildīt noteiktus tiesiskos pienākumus. Kopumā AKKA/LAA uzskata, ka būtu lietderīgi ierosināto pārkāpuma lietu izbeigt ar AKKA/LAA rakstveida apņemšanos, kurā tiktu skaidri un nepārprotami formulēti tie kritēriji, kas turpmāk ņemami vērā, nosakot tarifus, kā arī tiktu noteikti šobrīd piemērojamie tarifi. AKKA/LAA piedāvā samazināt autoratlīdzības tā, lai tie vairs nebūtu divas reizes augstāki nekā Lietuvā. Lai panāktu krītošus atlīdzības soļus, tarifus samazināt arī platībās 50 m² un 950 m². 14.03.2013. vēstules Nr.2/1-36 pielikumā pievienots AKKA/LAA rakstveida apņemšanās projekts. Ņemot vērā to, ka rakstveida apņemšanās saskaņošanai un informācijas sagatavošanai par autoratlīdzības tarifu publiskajam izpildījumam veikalos un klientu apkalpošanas zālēs administratīvajām izmaksām nepieciešams laiks, AKKA/LAA lūdz KP pagarināt lietas izpēti termiņu līdz 29.05.2013.

KP viedoklis. KP uzskata, ka, ņemot vērā faktiskos un tiesiskos apstākļus, nav lietderīgi pabeigt lietas izpēti ar lēmumu par lietas izbeigšanu konkrētajā gadījumā, jo KP jau 01.12.2008. ir konstatējusi KL pārkāpumu AKKA/LAA darbībās, t.sk. uzliktot naudas sodu. Tomēr, ņemot vērā to, ka AKKA/LAA darbībās atkārtoti konstatējams KL 13.panta pārkāpums, secināms, ka iepriekš uzliktais naudas sods nav bijis pietiekami preventīvs, un nav atturējis AKKA/LAA no tai noteiktā aizlieguma pārkāpuma. Tādēļ konkrētajā gadījumā nepieciešams pieņemt lēmumu, konstatējot pārkāpumu un uzliktot naudas sodu, kas atturētu AKKA/LAA un citus tirgus dalībniekus no turpmākas dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpšanas. Turklāt ar rakstveida apņemšanos šajā stadijā nevar novērst kopš 01.01.2011. pieļauto dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu, kas joprojām turpinās.

Attiecībā uz AKKA/LAA lūgumu pagarināt lietas izpēti, lai iesniegtu informāciju par tās administratīvo izmaksu pamatotību, KP norāda, ka AKKA/LAA administratīvās izmaksas aizņem aptuveni ceturto daļu no ieņēmumiem, un, lai gan neapšaubāmi ietekmē noteikto tarifu apjomu, tomēr tikai atsevišķam administratīvo (t.i., apmēram ¼) izmaksu ekonomiskam pamatojumam nav nozīmes konkrētajā lietā, kur vērtēts viss tarifa kopums un pārmērīgums, tādēļ KP ieskatā nav lietderīgi pagarināt lietas izpēti termiņu. Bez tam AKKA/LAA bija iespēja iesniegt visu būtisko informāciju šai lietā kopš tās ierosināšanas 31.05.2012.

(11) Naudas soda aprēķins

Saskaņā ar KL 14.panta pirmo daļu, ja KP konstatē tirgus dalībnieku darbībās KL 13.panta un LESD 102.panta pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu.

Saskaņā ar taisnīguma principu par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt naudas sods jānosaka pietiekami preventīvā līmenī, lai sodītu pārkāpumu izdarījušo personu, atturētu to un citus tirgus dalībniekus no KL pārkāpumu izdarīšanas. ES Tiesa, tostarp, ir norādījusi, ka rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā ir vērsta uz to, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas⁵. Saskaņā ar KL 14.panta otrās daļas 1.punktu KP ir tiesīga piemērot tirgus dalībniekiem naudas sodu par KL 13.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu – līdz 5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram.

Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.796 *Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem* (turpmāk tekstā – Noteikumi Nr.796) 3.punkts nosaka, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Ņemot vērā to, ka lēmuma pieņemšanas dienā 2012.gada pārskats vēl nav pieejams, AKKA/LAA naudas sods aprēķināms no 2011.gadā savāktās atlīdzības, biedru naudas, iestāšanās naudas un citām gadskārtējām iemaksām, kā arī citiem ieņēmumiem, saskaitot tās kopā, t.i., Ls 3 043 055. KP naudas soda noteikšanā par neto apgrozījumu šīs lietas ietvaros, jo īpaši, ņem vērā AKKA/LAA savāktu atlīdzību apmēru, jo tas atspoguļo tirgus dalībnieka darbības apjomus, no kura naudas sods ir aprēķināms. Neskatoties uz to, ka AKKA/LAA ir biedrība, uz kuru tiek attiecināti atšķirīgi grāmatvedības noteikumi, tās neto apgrozījums konkurences tiesībās jāaprēķina pēc līdzīgiem principiem kā kapitālsabiedrībām, nodrošinot, ka naudas soda aprēķināšana netiek piemērota atšķirīgi atkarībā no tirgus dalībnieka juridiskās formas.

Noteikumu Nr.796 13.punktā noteikts, ka, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot **pārkāpuma smaguma pakāpi**, ņem vērā:

⁵ Vispārējās tiesas spriedums lietā Nr.T-68/04 SGL Carbon AG pret Eiropas Komisiju

- pārkāpuma veidu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošana ir klasificējama kā smags pārkāpums. Ja ir izdarīts smags pārkāpums atbilstoši Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktam, naudas sods nosakāms no 0,5 līdz 1,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

- tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem – tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators un/vai pārkāpumā tirgus dalībniekam bijusi aktīva vai pasīva loma. KP uzskata, ka AKKA/LAA bija aktīva loma pārkāpuma izdarīšanā, jo tā pati ir noteikusi autoratlīdzības tarifus, kas uzskatāmi par netaisnīgiem.

- pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas. AKKA/LAA ir piemērojusi netaisnīgus autoratlīdzības tarifus, kas ir pārmērīgi, tātad rīcības radītās sekas ir attiecināmas uz citiem tirgus dalībniekiem, kas izmanto publisko izpildījumu, radītajiem papildus izdevumiem savā saimnieciskajā darbībā, t.i., veikaliem un pakalpojumu sniedzējiem. Ņemot vērā to, ka tirgotāji savus izdevumus ietver pārdodamo preču cenās, faktiski šie papildus izdevumi tika radīti patērētājiem.

Ņemot vērā minētos apsvērumus un ievērojot izvērtēto pārkāpuma smagumu, pārkāpuma sekas, AKKA/LAA lomu pārkāpumā, naudas sods AKKA/LAA nosakāms 1 % apmērā no tās 2011.gada neto apgrozījuma.

Pārkāpuma ilgums. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.2.apakšpunktu, ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas sods nosakāms papildus līdz 0,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Ņemot vērā, ka AKKA/LAA ir izstrādājusi jaunu tarififikācijas sistēmu, atsakoties no ģeogrāfiskā ranžējuma autoratlīdzības tarifos par muzikālu darbu izmantojumu publiskā izpildījumā līdz 01.01.2011., AKKA/LAA izdarītais pārkāpums ilgst no 01.01.2011. līdz lēmuma pieņemšanas dienai, t.i., pārkāpums ilgst vismaz divus gadus un trīs mēnešus.

Līdz ar to, ievērojot pārkāpuma ilgumu, KP naudas sodu AKKA/LAA nosaka 0,2 procentu apmērā no tās 2011.gada neto apgrozījuma.

Atbilstoši Noteikumu Nr.796 17.punktam kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar šo noteikumu 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus. Ņemot vērā visu iepriekš norādīto, AKKA/LAA nosakāms naudas sods 1,2 % apmērā no 2011.gada neto apgrozījuma.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 21.punktu kopējo naudas soda apmēru var palielināt, ja pastāv vismaz viens no 21.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību pastiprinošiem apstākļiem, t.sk., tirgus dalībnieks tā paša veida pārkāpumu izdarījis atkārtoti, un KP to ir konstatējusi un pieņēmusi attiecīgu lēmumu (21.1.1.apakšpunkts).

KP 01.12.2008. pieņēma lēmumu Nr. E02-120, ar kuru konstatēja KL 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AKKA/LAA darbībā, piemērojot tirgus dalībniekus diskriminējošus autoratlīdzības tarifus. KP secina, ka ar 01.12.2008. lēmumu Nr.E02-120 noteiktais naudas sods nav atturējis AKKA/LAA no prettiesiskām darbībām atkārtoti. Tādējādi, ievērojot Noteikumu Nr.796 21.1.1.apakšpunktā noteikto, KP naudas soda apmēru palielināt, nosakot vēl papildus 1% no 2011.gada neto apgrozījuma. KP, izvērtējot konkrētās lietas apstākļus, secina, ka AKKA/LAA darbībā nav konstatējami citi atbildību pastiprinoši apstākļi atbilstoši Noteikumu Nr.796 21.1. un 21.2.apakšpunktos norādītajam.

KP nekonstatē Noteikumu Nr.796 23.1.apakšpunktā uzskaitītos atbildību mīkstinošos apstākļus, tomēr uzskata, ka ir pamats samazināt naudas sodu AKKA/LAA, ņemot vērā to, ka lietas izpēti laikā tā ir spējusi vienoties par tiesībām izmantot autoru muzikālos darbus publiskā izpildījumā ar izmantotāju asociācijām, tostarp ar Latvijas

Tirgotāju asociāciju, un noslēgt ar tām licences līgumus. Tādējādi samazinoties klientu skaitam, kuriem tiek piemēroti AKKA/LAA noteiktie tarifi telpu platību kategorijās 81 m² līdz 300 m² (skat. šī lēmuma 7.punktu), mazinājies potenciālā negatīvās ietekmes (seku) apmērs attiecībā uz AKKA/LAA klientiem konkrētajā tirgū.

Atbilstoši Noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktam KP kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10% no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā 2009., 2010. un 2011.gada pārskatos ietverto informāciju par iekasētajām autoratlīdzībām veikalū, tirdzniecības zāļu un pakalpojumu uzņēmumu (frizētavu, solāriju u.c.) segmentā, secināms, ka 2011.gadā šajos segmentos iekasētā autoratlīdzības nav sasniegusi 10% no summas, ko sastāda savāktās atlīdzības, biedru naudas, iestāšanās naudas un citas gadskārtējās iemaksas, kā arī citi ieņēmumi.

Tādējādi KP galīgo naudas sodu nosaka 1,5% apmērā no 2011.gada neto apgrozījuma.

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 13.panta pirmās daļas 4.punktu, 14.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, 28.panta pirmo un otro daļu, *Līguma par Eiropas Savienības darbību* 102.panta a) apakšpunktu, Administratīvā procesa likuma 5.,12. un 13.pantu, Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.796 *Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem* 3., 13., 15.punktu un 16.2.,18.3.,19.2.,23.1.,23.2.apakšpunktu, Konkurences padome

nolēma:

1) konstatēt Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā un *Līguma par Eiropas Savienības darbību* 102.panta a) apakšpunktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AKKA/LAA darbībās;

2) uzlikt naudas sodu Ls 45 645,83 (četrdesmit pieci tūkstoši seši simti četrdesmit pieci lati un astoņdesmit trīs santīmi) apmērā. Uzlikto naudas sodu 45 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē, reģ. Nr.90000050138, kontā Nr.LV78TREL1060001019900, TREL1V22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

S.Ābrama